

Gospodarske stvari.

Brez redilnih snovij ne raste nobena rastlina. V zemlji, ki jo poljedelec, vinorejec itd. obdeluje, da mu sad prinaša, nahajajo se redilne snovi, brez katerih bi rastline ne mogle rasti. Zemlji se pa skoz vedno pridelovanje žita, vina, sadja in drugih rastlin redilne snovi polagoma odtegnejo, tako da je obdelovalec zemlje primoran zemljo gnojiti, če hoče od svojega truda tudi koristi imeti. Ni sicer v nobeni zemlji tako malo redilnih snovij, da bi se ne dalo prav nič pridelati, kar se vidi na pustih pašnikih, ali pridelek je tako slab, da se trud ne izplača. — Vrednost sredstev za gnojitev obstoji torej v rastlinskih redilnih snoveh, katere zadevajoča zemlja najbolj potrebuje. — Take preskušene gnojne snovi so takoimenovalna umetna gnojila, katera imajo najvažnejše rastlinske snovi v sebi, in to so: fosforna kislina, kalij, dušec itd. Naše cenjene bralce opozarjam na današnje oznanilo kemične tovarne v Hrastniku.

Na sicer kamenitem vrtu imam več jablan, ki razen dveh vse rode. Ti dve pa **cveteta vsako leto, ne rodita pa nikdar.** Kaj je temu vzrok in kako odpomoči? Odgovor: Da drevo, ki redno cvete, vendor ne rodi, more biti več vzrokov. Večkrat je vzrok vrsta; so namreč vrste, ki cveto, a malo ali nič ne rode. Take vrste je najbolje precepiti. Drugi vzrok mora biti slaba in nerodovitna zemlja, ki drevesu ne more dati tistih redilnih snovij, s katerimi drevo dobi moč, da iz cvetja naredi plod. V tem slučaju se odpomore z gnojivijo in je skušati tudi z umetnimi gnojili, kajti prav mogoče je, da zemlji manjka kake rudninske snovi, n. pr. kalija, fosforove kisline, apna itd. Tretji vzrok pa mora biti lastnost drevesa, da preveč raste v les; tako drevo navadno ne rodi. Če drevo preveč raste v les, ga ne smemo obrezovati, ker potem še bolj poganja, temveč moramo preveliko rast zatreći in sicer tem potom, da odstranimo del korenin.

Vnanja znamenja zdravja in bolezni pri prasičih. (Konec.) Pri angleških prasičih je grbast hrbet velika napaka. Križ bodi po možnosti širok in tudi raven ter lepo zaokrožen. Podrt, ozek in rtast križ je tudi pri navadnih prasičih napačen. Rep ne bodi predolг ter naj bode porosten s fino dlako in v kolobarček zavit. Prsi zahtevamo široke in globoke, ker take jamčijo za dobro izkorisčanje krme. Trebuje naj ne leži mnogo globoče kakor spodnji del prs. Ako je pa trebuje močno kvišku potegnjen, je to slabo znamenje, ker je to lahko znak kake bolezni ali pomanjkanje slasti. Pri svinjah naj bode na vsaki strani trebuha po 6 sescev; veliko sescev se smatra za znamenje velike rodovitnosti. N o g e. Pleča naj bodo po možnosti široka in dobro z mesom zastavljena. Koleno in piščal naj bodo krepka ter naj piščal popolnoma navpično stoji. Če je koleno vzbuhnjeno na vnanjo ali notranjo stran, da se iz tega mnogokrat sklepati na kakšno bolezen v kosteh. Stegna naj bodo široka in dobro obrastena z mesom. Visoke naj bodo noge pri boljših prasičih nekako polovico toliko, kolikor je globoko truplo. Tako nizke

noge, da breje ali doječe svinje seske plazijo skora po tleh, so znamenje, da se je s požlahtnenjem še predaleč. **P r a s i č j a n a r a v a.** Prasičja narava bodi bolj mirna. Hudobne in razburljive živali niso dobre ne za pleme ne za pitanje. Z n a m e n j e z d r a v j a. Da je prasič zdrav se spozna po naslednjem: Zdravi prasiči žro vsako primerno klajo, nglede na kakovost. Če so prasiči izbirčljivi, če iščejo najprej boljšo hrano in stikajo po koritu, potem so ali bolni ali pa niso ješči ter se slabo opitajo. Zdrav prasič pride takoj h koritu, če se mu napolni. Blato ki gre od prasiča, naj ne bode pretrdo. Suho, trde blato je znamenje, da v črevih ni kaj v redu, kar so pri prasičih, ki so vedno v hlevu, prav pogostokrata dogaja. Dihanje naj bode bolj lahno, da se komaj zapazi, ter naj zdrav prasič kakih 8—18krat dihne angleški zdrav prasič dihne prilično 14krat v minutu. Kašljanje je znamenje nereda v sapniku, v goltancu ali v pljučih. Kašljanje je pri prasiču vedno slab znamenje. Vroči ušesi kažeta na groznicu; če se prasič zarije v steljo, je znamenje slabega počutka itd. Če se prasiči ne zmenijo za tuje osebe, ki pridejo hlev, ali sploh ne za izredne ropote itd., potem jih gotovo ni prav dobro; pri debelih, pitanih prasičih je tako topo ležanje brezpomembno. V kolobar zavit rep je sploh zanesljivo znamenje popolnega zdravja. Dvakrat zavit rep se smatra za znamenje posebnega zdravja. Ako pa hrana prasiču ne tekne, ko se po kažejo neredi v prebavilih, če ima prasič groznic itd., potem onemorejo mišice na repu, in rep vis kakor da bi bil ovejen. Rep se prične še-le zvijati kadar prasič popolnoma ozdravi.

Kako naj snažim železne peči? Ako je peč prav zelo rjasta, namažite jo najprvo prav dobro s petreljem, potem jo pa čez nekaj ur dobro zdrgnite in zbrisite. Tako osnaženo peč namažite z zmesjo in vode in grafitove moke ter potem namazano in posušeno peč zdrgnite in zlikajte s krtačo, kakor s likajo čevlji. Grafitove moke dobite v vsaki prodajalni železnega blaga in v mestu tudi po špecerijski prodajalnah.

Novi mlin

S tremi pari kamenov se proda po ugornimi pogoji. Več pove Simon Pernat v Školah pošta Pragersko.

Umeten kolar in izvrsten sodar

isče v ugodnem kraju primerno stanovanje pripravno za kolarsko oz. z nekoliko zemljišča. Sprejme tudi službo kot kolar pri kakem veleposrednišku. Naslov se zve pri upravnosti „Štajerca“.